

HandläggareMats Westin
08-50826549**Till**Exploateringsnämnden
2019-11-14

Uppdatering av programmet för upphandling och inköp. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Anse remissen besvarad med detta tjänsteutlåtande.

Johan Castwall
FörvaltningschefGöran Carlberg
AvdelningschefKarin Riddersporre
Enhetschef

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har getts möjlighet att yttra sig över förslag till uppdatering av stadens program för upphandling och inköp.

Exploateringskontoret instämmer i allt väsentligt med förslaget men ser behov av att programmet i några punkter ytterligare förtydligas och förstärks.

Exploateringskontoret
Miljö och teknikFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Växel 08-508 276 00
mats.westin@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Bakgrund/Remissen

Exploateringsnämnden köper konsulttjänster och entreprenadarbeten för cirka 3 miljarder kronor per år vilket utgör cirka 10 procent av stadens samlade inköpsvolym. Köp av mark- och anläggningsentreprenader och tekniska konsulttjänster är de dominerande inköpen.

Exploateringskontoret kan i huvudsak beskrivas som en beställarorganisation eftersom de entreprenadarbeten och de konsulttjänster som krävs för genomförande av nämndens uppdrag upphandlas. Att knyta till sig entreprenörer och konsulter i den omfattning och med den kompetens som krävs för att kontoret ska uppfylla nämndens mål är därför en stor utmaning för kontoret på både kort och lång sikt.

Kontoret har valt att möta denna utmaning med att försöka utveckla en proaktiv relation med potentiella leverantörer. Vad gäller tekniska konsulttjänster har kontoret träffat ramavtal med ett relativt sett fåtal leverantörer i syfte att skapa en affärsmässig samverkansrelation med dessa där kontorets behov blir prioriterade av leverantören.

För exploateringskontoret är styrning och genomförande av de inköp som krävs en omistlig del i kontorsledningens möjligheter att leda och styra kontorets verksamhet i förhållande till nämnds mål. Kontoret har en sammanhållen upphandlingsenhet som arbetar strategiskt och operativt med upphandling samt ger stöd till beställarna under avtalstiden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av upphandlingsenheten.

Analys och konsekvenser/exploateringskontorets synpunkter

Upphandling och inköp är av stor strategisk betydelse för Staden och inte minst för exploateringskontoret. Kontoret är positivt till att för Staden gemensamma strategiska perspektiv och frågor vad gäller upphandling och inköp lyfts fram. Programmet ger en god vägledning och stöd för kontorets övergripande övervägande vad gäller upphandling av främst tekniska konsulttjänster och mark- och anläggningsentreprenader (t ex exploateringsnämndens beslut ”Upphandling tekniska konsulttjänster”, dnr E2019-01301).

Exploateringskontoret ser positivt på förslaget till ändrat namn för programmet. Det föreslagna namnet - Stockholms stads program för inköp 2020-2023 - markerar tydligt att upphandling är en process som syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för stadens inköp av varor, tjänster, byggentreprenader etc.

Kontoret instämmer helt i den förstärkta betoningen av kostnadsmedvetenhet, utvecklad beställarkompetens och aktiv avtalsuppföljning i alla delar av inköpsprocessen.

Kontoret noterar att det i förslaget lyfts fram nämnder och bolags ansvar för avtalsförvaltning av ingångna avtal och att kommun-koncernens gemensamma inköpsrelaterade system används. Kontoret är positiv till att detta ansvar förtydligas och lyfts fram.

Kontoret instämmer med strävan att förbättra dialogen och samverkan internt i Staden (förvaltningar och bolag). Kontoret anser dock att förslaget att respektive nämnd och bolag ska inrätta en funktion som ”inköpsansvarig” bör omprövas. Kontoret är positiv till att de behov som funktionen ska tillgodose får en tydlig lösning. Befattning som ansvarig för inköp är, i synnerhet för en beställarorganisation som exploateringskontoret, en väsentlig del i chefsansvaret i linjeorganisationen. I sin förlängning är förvaltningschefen inköpsansvarig. En möjlig befattningsbenämning kan vara ”inköpslots”, ”inköpskoordinator” eller motsvarande.

Kontoret ser betydande fördelar för Staden att kategoristyrningen vad gäller tekniska konsulttjänster och entreprenader genomförs. Finansieringen av detta arbete bör ske med centrala medel. Förslaget innebär att berörda förvaltningar och bolag ska finansiera detta arbete vilket kan riskera ambitionsnivån för detta arbete i det fall berörda förvaltningar och bolag gör olika bedömning av hur arbetet med kategoristyrning i praktiken bör genomföras. Exploateringskontoret ser för Staden betydande fördelar med ett ambitiöst arbete vad gäller kategoristyrning. I förlängningen ser kontoret även ett betydande behov av att Staden söker nära samverkan med de större offentliga beställaren av tekniska konsulttjänster och entreprenader i regionen, främst Trafikverket och Region Stockholm.

I förslaget anges att nämnder och bolag ansvarar för att inköp används som medel för att kvalitetsutveckla verksamheten samt driva utvecklingen i innovativ riktning. Att inköpsverksamheten pekats ut som strategisk för verksamhetsutvecklingen är bra och nödvändigt. Utifrån kontorets erfarenheter och uppdrag är dock inte ökad användning av så kallade innovationsupphandlingar det väsentligaste redskapet i detta arbete. Kontorets strategi för köp av tekniska konsulttjänster är att ingå ramavtal med ett fåtal leverantörer i syfte att under avtalsperioden, längst fyra år, utveckla

en stark affärsrelation. Kontoret ser betydande fördelar och möjligheter att under ramavtalstiden tillsammans i dialog med, och mellan, leverantörerna utveckla såväl bättre tekniska lösningar som effektivare arbetssätt. Att förbättra systematiken i Stadens kunskapsinhämtning, både nationellt och internationellt, samt att etablera kontakt med relevanta forskningsmiljöer är viktiga delar i detta arbete. Vad gäller tekniska lösningar är frågor om att utveckla kraven i Stadens egna Tekniska handbok av stor betydelse och att detta görs utifrån ett helhetsperspektiv vad gäller genomförande- och driftskostnader i ett hållbarhetsperspektiv.

Kontoret instämmer vidare med den förstärka betoningen av hållbarhetsperspektiv i Stadens inköpsverksamhet. I Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande pekas bland annat på ”etisk handel” som ett viktigt mål för inköpsarbetet medan det i förslaget till program talas om ”rättvis handel”. Kontoret ser ett värde i enhetliga och tydligt definierade begrepp.

Under rubriken ”Rättvis handel” pekas på att korruption i produktionsledet ska motverkas och att Staden där det är möjligt och bedöms lämpligt ska ställa särskilda krav för att motverka detta. Denna skrivning bör förtydligas och skärpas. Enligt kontorets mening ska korruption i alla situationer motverkas och om rättsliga förutsättningar saknas för att göra detta på bästa möjliga sätt bör Stadens påtala detta för lagstiftaren. Programmet bör förstärkas och kompletteras med tydliga affärsmässiga förhållningssätt som går betydligt längre än lagkraven och som syftar till att ytterligare stärka tilliten och förtroendet för Stadens inköpsarbete hos allmänheten och hos marknadernas aktörer.

I förslaget uppmärksammas behov av förtydligande vad gäller tillämpningen av lagen om meddelarskydd för vissa enskilda verksamheter. Anställda i tekniska konsultföretag eller entreprenadföretag omfattas inte av dessa regler. Kontorets uppfattning är att det vore värdefullt, för att ytterligare säkerställa att lagkrav och höga krav på affärsmässighet iakttas i att Staden överväger införandet av en visselblåsarfunktion för anställda, underkonsulter och underentreprenörer hos Stadens leverantörer.

Avslutningsvis vill kontoret lyfta fram två behov som kontoret pekade på i sitt remissvar år 2017 vad gällde ”Förstärkt gemensam upphandlings- och inköpsorganisation”. För det första att Staden centralt erbjuder kompetensutveckling för beställare och

för det andra, att Staden har gemensam spetskompetens vad gäller konsult- och entreprenadjuridiska frågor.

Slut